

Naplójegyzetek XX.

Panaszkodnak rád az unokáid

– Panaszkodnak rád az unokáid. Beleszól az öltözködésükbe.

– Annyit mondtam csak Panninak, hogy neveltséges a nadrágja. Csupa rongy, kilóg belőle a két térd.

– Anyukám, ma ez a divat.

– Ma? Már a nagybátyád is rongyos farmerdzsekiben jött haza Nyugatról. Negyven évvel ezelőtt. Nagyanyád megvarrta a rojtos zsebeit, abból lett nagy kalamajka.

– Nem kell beleszólni az öltözködésükbe. Ha abban érzi jól magát, az ő baja.

– Csak sajnálom szegényeket. Bármit diktálnak nekik a divat, mindent majmolnak, kritika nélkül.

– Akkor érezzük jól magunkat, ha nem lógunk ki a sorból. És akkor nem lógunk ki a sorból, ha követjük a divatot.

– Ha szép, amit a divat diktál, akkor rendben is van. De ha ízléstelen, ha kihívó, ha egészségtelen?! Akkor miért kellene követni? Mindig vannak kevésbé szélsőséges divatok is.

– Annak idején, a hatvanas évek végén, Te is hordtad a szuperminit. Le sem tagadhatod, fotók vannak róla.

– Az én nagymamám sem örült neki. Csak-hogy ő még nyugodtan dohoghatott. Ha meglátogattam, azért mindig felvettem valami rendes cuccot.

– Szerintem a divatdiktátorok valóban diktátorok. Azt próbálgatják, van-e olyan határ, amit nem lehet átlépni, ahová már nem követik őket a vásárlók.

– Hát eddig még nem találtak ilyet. A legvadabb ötleteikre is vevők az emberek. Mindent hajlandók elfogadni.

– Nézd meg a fiúkat: a fejük egyik fele kopasz, a másik felén meg a fülük alá leér egy széles tincs. Mégsem nevet rajtuk senki. Aki nem csináltat magának ilyen fejet, az is elismeri, még tán irigyli is őket.

– Ki találja ki ezeket? Lehet, hogy szűk körű pályázatot írnak ki a New York-i művészalvilág számára. Aztán a legundorítóbb ötleteket bemutatják a legközelebbi hollywoodi filmben. Onnan már egyenes az út a világsikerhez.

– Egy menő sztár mindent hitelesít. Az olyan unalmas fazonok meg, amilyenek mi is vagyunk, na, azok a neveltségesek. Sőt, szégyellnivalók.

– Pedig kell, hogy az ember öltözete, frizúrája tükrözze a személyiségét. Hogy legyen benne valami, ami csak rá jellemző. Ne mutasd magad másnak, mint amilyen vagy! Szerintem Panni sem egy olyan, városi aszfalton cigarettázó, szakadt típus, amilyenek öltözik. Aztán csodálkozik, hogy nem talál magához illő, szolid és értelmes fiút.

– Sosem szólok bele, hogy ki hova megy, ki hol érzi jól magát, ki kit talál, kit nem talál magának.

– Aztán meg jajveszékelsz – velem együtt –, hogy mi történhetett, hol lehet, mért nem veszi fel a mobilt.

– Persze hogy jajveszékelek. De neki nem mutatom. Higgye azt, hogy nemcsak ő, de az anyja is felnőtt. Akárhogy izgulok is, akármennyire tudom is, látom is, hogy nem ismerik ki magukat az életben, nem ismerik fel sem a jót, sem a rosszat, el kell engednem a kezüket. Nem lehetek helyettük okos, legfeljebb imádkozhatok értük.

– Szerintem tudniuk kell a véleményemet, még ha nem is akarom, nem is tudom rájuk erőltetni azt.

– Igaz, elismerem. De nehéz megoldani, hogy ne legyen belőle veszekedés. Hiszen ő épp velem, velünk szemben akarja megkülönböztetni magát. Be akarja bizonyítani, hogy ő más: hogy míg rajtunk röhög a világ, őt csodálják.

– A fiatalokat mindig is csodálták, csodálják, sőt, csodáljuk. Hiszen szépek, ígéretesek, és még erről sem tudnak jóformán semmit. Kűszködnek a saját vélt vagy valós hibáikkal, és azt

hiszik, hogy mindenki csak azokat a bizonyos hibákat látja bennük.

– Mi, felnőttek pedig szívesen visszaélünk a tépelődésükkel, a kisebbségi érzésükkel, amelyről persze egyetlen dicsérő szó hatására meg is feledkeznek. Mindegy, hogy kitől jön az a dicsérő szó, csak jöjjön! Szegény, szegény fiatalok.

Egyszer volt...

Az állatok tanácskozása

Az oroszlán, a medve, a farkas, a sas és a róka jó barátok voltak, gyakran beszélgettek egymással. Egy ilyen alkalommal vetette fel az oroszlán, hogy az állatvilág mennyire el van maradva az emberektől. Azok minden komolyabb dolgról tanácskozást hívnak össze, ahol a legerősebbek elmondják az akaratukat, azt mindenki megszavazza, és aztán minden úgy történik, ahogy ők akarják.

– Ha ez nálunk is így történne, akkor elég lenne egy szavazás, és nem kellene többé a vadászattal fárasztani magunkat. Megszavaztatnánk, hogy a többi állat kötelessége, hogy rendszeresen szállítsa nekünk a finom falatokat. Hiszen nem lenne rosszabb nekik azzal, ha önként elhoznák nekünk a zsákmányt. Most kénytelenek vagyunk levadászni őket, elvégre nem halhatunk éhen – fejtette ki az oroszlán. – Hívjunk össze mi is egy tanácskozást. Mondjuk, azért, hogy mindenki elmondja a karácsonyi kívánságait. Aztán mi is elmondjuk a magunkét.

Meghirdették hát, hogy jöjjön el minden állat a nagy erdei tisztásra, ahol tanácskozni fognak a karácsonyi ajándékokról.

– Medve, farkas, sas és róka barátommal meglepetést szeretnénk készíteni számotokra. Ezért kíváncsiak vagyunk, hogy ki milyen ajándékot kér karácsonyra? – jelentette be az oroszlán. – Nos, hát, halljuk a kívánságaitokat! Kezdjük a legkisebbséggel, úgyis mindig azt panaszolják, hogy el vannak nyomva.

Az állatok felbuzdulva fontolgatták válaszaikat. A kékcinkék napraforgómagot, az egerek nagy zsák búzát kértek, a vakondok sok fazék gilisztát. A giliszták körében erre nagy mozgolódás támadt, gyorsan befűrték magukat a földbe, és eltűntek. A nyulak sárgarépára és káposztára

vágytak. A macskák kívánsága ismét riadalmat keltett: először egy tál tejet kértek, aztán elmondták, hogy kövér egerek is kellenének nekik. Ezt hallva az egerek mind szétfutottak.

Az oroszlán több tapintatot kért a megszólalóktól.

A vaddisznók tölgyfamakkra meg szőlőre, a kecskék, birkák, őzek, szarvasok friss fűre, csöves kukoricára és kazal szénára vágytak.

Végül már csak a róka, a sas, a farkas, a medve és az oroszlán kívánságai voltak hátra. Először ismét az oroszlán szólalt meg:

– Úgy látom, hogy itt mindenki csak a hasára gondol. Az én kívánságom nem ilyen primitív. Én bárány-... felhőket kérek karácsonyra.

Amikor még csak annyit ejtett ki a száján, hogy „bárány”, a juhok ijedten lapultak a földre. De ahogy elhangzott a „felhő” is, ők is lelkesen tapsolni kezdtek.

– Most kiderült – rikoltotta a róka –, hogy miért az oroszlán az állatok vezére. Mert önzetlen, jó barát.

Mélyen meghajolt az oroszlán előtt.

A medve diplomatikusan jelentette be, hogy ő az idén is aludni fog karácsonykor. A sas egy közeli fán ült, és hallgatott.

– Lám, nekünk nem csak az eleségen jár az eszünk. Aki méltó akar lenni hozzánk, maga ajánljon fel számunkra valami ajándékot karácsonyra – szólította fel a tanácskozást a farkas.

Az oroszlán várakozva nézett körül.

Az állatok kényelmetlenül mozgolódtak, többen megpróbálták észrevétlenül eltűnni a helyszínről. A sas, aki eleve nem bízott a sikerben, jól látta ezt. Hirtelen felrepült, és lecsapott a behúzott nyakkal távozókra. Az állatsereg erre végképp felbolydult, ahányan voltak, annyifelé szaladtak. A sas szívesen felkapott volna egy bárányt vagy nyulat, de csak a hörcsög akadt a karmai közé.

Az oroszlán és barátai magukra maradtak a tisztáson.

– Kár ezekkel tanácskozni. Éretlenek az ilyesmire.

– Addig kellett volna közéjük csapni, amíg mind itt voltak – zsörtölődött a sas.

– Mind csak enni akar. Mit lehet kezdeni ezekkel?

– Amit eddig. Darabokra tépjük és felfaljuk őket – dörmögte a medve.

- Úgy van, meg kell büntetni ezt a haspárti csőcseléket – vicsorgott a farkas.
- Előbb-utóbb meg fogják érteni ők is, hogy mi a jövő útja – zárta le a témát az oroszlán.

Petőfi-év

Az idő megfoghatatlan, az idő a legelvon-
tabb konkrétum. Életünk hordozóanyaga. Benne
élünk, de megragadni, befolyásolni nem tudjuk.
Olyan, mint egy megállíthatatlan futószalag,
csakhogy egyirányú, soha vissza nem fordul. A
világ leghatalmasabb, legbefolyásosabb, leggaz-
dagabb embere sem tud a legkisebb mértékben
sem parancsolni neki. A leghiteltlenebb, legate-
istább ember sem tudja tagadni a létezését, és
nem tud kibújni a hatalma alól. Az idő partján
mindannyian szembesülünk a végtelennel.

Aggódva nézünk a jövőbe: vajon megérke-
zik-e végre a váratlan nehézségeket hozó járvá-
nyos és háborús idők nyomában a béke? Vagy
valamilyen újabb katasztrófa következik? Fag-
gatjuk az ismeretlent azért is, mert mi, magya-
rok 2023-ban nevezetes évfordulót szeretnénk
megünnepelni: 200 éve, 1823. január 1-jén jött
a világra egyik legnagyobb költőnk, Petőfi Sán-
dor. Bármilyen időket élünk is, megkerülhetetlen,
hogy szembenézzünk a talán máig legismertebb
magyar költő emlékével, és feltegyük magunknak
is a kérdést: mit várok én a Petőfi-emlékévtől?

Nyilván mindannyian örülünk, ha hallunk, olva-
sunk kevéssé ismert történeteket az életéről, és
a tartalmas programok, kiállítások következtében
igazabb, közelebb képet kapunk az elmúlt évtize-
dekben az irodalomtörténetben és az iskolákban
is meglehetősen sablonosan bemutatott nagy
alkotó személyiségéről. De én leginkább abban
reménykedem, hogy a sok rendezvény arra ösz-
tönzi majd a fiatalokat és az idősebb generáció-
kat is, hogy olvassák, újraolvassák Petőfi Sándor
műveit. Nagy idő az eltelt 200 év, de a költészet
nem évszázadokban gondolkodik. Olyan érté-
keket hordoz, amelyek korokon át érvényesek,
érdekesekek maradnak, és az emberi sors megér-
téséhez szükségesek. Persze hogy jó, ha többet
megtudhatunk Petőfi egykori külső megjelené-
séről, öltözetéről, szokásairól, szerelmeiről, sőt,
akár a róla szóló pletykákból is. De a legjobb,

ha mindebben a saját írásai, versei, úti-
jegyzetei, naplói vannak a segítségünkre. Azt remélem,
hogy nem a látványos (és költséges), immár több
emlékévben megvalósított mozdonyfestés lesz
a legintenzívebb programja a Petőfi-bicentená-
riumnak – nem a külsőségekre koncentrálnak
majd az ünnepi események, hanem arra, aminek
Petőfi Sándor is a legjobban örülne: a verseire,
az életművére. Az életműve tette egyedülállóvá
őt, azt fordították le számos idegen nyelvre, és
fogadták világszerte a szívükbe az emberek. Kül-
lönös, hogy Petőfi Sándor legjava alkotásain alig
éreződnek az eltelt évszázadok nyelvi változásai:
a maga kora nyelvének ezer arcát mutatják írá-
sai, de mivel elsők között hozta be irodalmunkba
a magyar népnyelv közvetlen, ötlettel változatos-
ságát, humorát, érzelme gazdagságát, képességét,
költészete ma is hatni tud ránk. Ezért is nagyon jó
lenne, ha például minden magyar ember – gyer-
mek, felnőtt egyaránt – az emlékévként alkalmából
megtanulna egy-egy Petőfi-verset. Annak is örül-
nék, ha ebben az évben a magyar állampolgári
vizsgán is mindenkinek el kellene mondania fejből
egy Petőfi-költeményt. Nemcsak azért, mert
így közelebből megismerkedne jeles költőnkkel,
de azért is, mert a megtanult szöveg bevésődik
az emlékezetbe, és összeköt a magyar nyelv egy
gyönyörű formációjával, egy páratlan alkotásá-
val. Ismert, hogy az emlékezetünkre, az agyunkra
jó hatással vannak a kívülről tudott szövegek:
a tudomány megállapítása szerint a memoriterek
gyermek- és felnőttkorban is fejlesztik, barázdál-
ják az agyat, javítják szellemi képességeinket.
A rendszeres szövegtanulás valószínű legalább
ugyanannyit – ha nem többet – képes tenni szel-
lemi frissességünkért, mint a patikában kapható
vitaminok, étrend-kiegészítők. (Nagy kár, hogy
valami rosszul felfogott engedékenységből a mai
iskolákban egyre kevesebb kívülről megtanulan-
dó verset, szöveget kapnak feladatul a gyerekek.)

És az is nagy eredmény lenne, ha nem Pe-
tőfi Sándor műveit „modernizálnák” a jubileum
alkalmából, mondván, hogy ezáltal vonzóbbak
lesznek a mai ember számára, hanem az emlék-
év műsorai, rendezvényei kinyitnák Petőfi korára
mindannyiunk ablakát: hogy jobban megismerjük
és megértsük a múltunkat, a magyar történelem
egy emlékezetes, sorsunkra máig hatást gyakor-
ló korszakát.